

Sporda Sosyal Güvenlik

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

- Türk Tarihindeki sosyal güvenlikle ilgili bilgiler incelendiğinde bu konu hakkındaki gelişmelerin çok eskilere gittiği; ancak Türk Tarihinde sosyal güvenlik modeli anlamındaki ilk örgütlenmenin “Ahilik” adı altında 13. yüzyılda ortaya çıktığı görülmüştür.
- 15. yüzyılda yerini lonca teşkilatına bırakmış olan bu birlik, meslek teşekkülleri çerçevesinde yardımlaşmayı öngörmekte idi.
- Bu birliklerde, hastalık, evlenme, doğum, iş kurma, işsizlik, ölüm gibi bir takım sosyal risklere karşı mensuplarına veya ailelerine aynı ve nakdi yardımlarda bulunmak için “orta sandığı” veya “teavün sandığı” adı verilen sandıklar kurulmuştur.
- Ayrıca insanlara hayır ve iyilik yapmak, muhtaçlara yardım etmek vb. maksatlarla vakıflar kurulmuştur.
- *(Serkan Öner)*

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

- **TİCİ ve 1946 Birinci Beden Eğitimi ve Spor Şurası:**
- Şuradaki komisyonlara bakıldığında sosyal güvenlikle ilgili bir komisyonun oluşturulmadığı görülmektedir. Ancak komisyon çalışmaları sırasında bazı görüş ve düşünceler belirtilmiştir.
- 1 - no'lu komisyon raporunda "Okulda Beden Eğitimi Meseleleri" ile ilgili konunun içerisinde; Beden Eğitimi Öğretmenliğinin çekici bir hale sokulması için; belirli emeklilik sürelerinin kendileri için daha makul bir süreye indirilmesi, emeklilik sırasında yıpranmalarına karşılık bir takım avantajlar sağlanması ve meslek hayatlarında karşı karşıya kaldıkları çeşitli kaza ve tehlikeleri göz önünde tutarak (öğrencilik süreleri de dahil olmak üzere) kaza sigortalarına bağlanmaları (öğrencilik sürelerinde devlet, öğretmenliklerinde de yarı yarıya devlet iştiraki ile karşılanmak üzere) teklifi yapılmıştır.
- 2 - no'lu Komisyon raporunda, spor saha ve tesislerin içinde yapılan antrenmanlarla, spor müsabakalarında veya spor seyahatlerinde sakatlanarak muvakkat (geçici) veya daimi maluliyete duçar (uğramış) olan veya ölen sporcular için memleketin her tarafında Kulüplerin, Bölgelerin ve Federasyonların tertip ettikleri resmi ve hususi bütün müsabakaların gayri safi hasılatının (brüt hasılatın) %1'inin ayrılması sureti ile bir "Kolektif Sigorta" hazırlanması için teklifte bulunulmuştur.

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

- **TİCİ ve 1946 Birinci Beden Eğitimi ve Spor Şurası:**
- 5 no'lu Komisyonda, Beden Eğitimi ve Sporla meşgul olan yurttaşlarla öğretmen ve öğrencilerin kazalara ve ölüme karşı sigorta edilmelerinin önemi belirtilip, Komisyonda, herhangi bir kaza neticesinde malul kalan gençlerin çoğunlukla yardım görmedikleri ve yapılan yardımların da münferit kaldığı göz önünde bulundurularak bu konunun Şuranın onayına sunulmasına karar verildiği vurgulanmıştır.
- 6 no'lu Spor Sağlığı ve Spor Hekimliği Komisyonunda tartışılıp oylamaya sunulan ve kabul edilen dilek ve tekliflere baktığımızda, Okul içi ve dışı bütün sporcu gençliğin(sportif-tıbbi) muayenelerinin yaptırılması, her çeşit spor müsabakalarında hekim nezaretinin mecburi kılınması(müsabaka doktoru), spor kariyerlerinde tesirli hastalık ve arızalarının tedavileri için sporculara yardım yapılması, spor hekimliği, spor muayene merkezleri ve sporcuların (Kaza ve Hayat) sigortalarının yaptırılması gibi konuların ön plana çıktığı görülmektedir.

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

- **Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Kazaya Karşı Güvenlik Fonu Yönetmeliği Taslağı**
- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından 1968-1969 yıllarında bir tasarı hazırlanır.
- Bu tasarının amacı; spor yöneticileri ile belirlenen yarışmalara katılan sporcuların yurtiçinde geçici görevli iken yolda – uçaktaki yolculuk dışında- ve görev sırasında kaza sonucunda ölüm, daimi ve kısmi maluliyet risklerine karşı güvenlik altına alınması, tabanda ve tavanda belirli limitler dahilindeki tedavi giderlerinin karşılanması olarak belirlenmiştir.
- Hazırlanan yönetmelik taslağında Fon'un, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından sevk ve idare edileceği, Fon'a ait işlerin Genel Müdüre bağlı olarak kurulacak "Fon Bürosu" tarafından yürütüleceği belirtilmiştir.
- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından 1968-1969 yıllarında hazırlanan, spor yöneticileri ile belirlenen yarışmalara katılan sporcuları, özellikle spor kazalarına karşı güvenlik altına almayı amaçlayan bu tasarı kesinlik kazanamamış, yürürlüğe girememiştir.

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

A - Sporcu İçin Sosyal Güvenlikler Hakkında Rapor

- Gençlik ve Spor Bakanlığının 26 Ağustos 1972 tarih ve 001/T-10/272 sayılı genelgesi doğrultusunda Bakanlığın çalışmalarının düzenlenmesi, geliştirilmesi, etkili ve verimli şekilde yürütülmesi için öncelik taşıyan temel sorunlarla ilgili olarak Bakanlık bünyesinde beş çalışma grubu veya komisyon kurulmuştur.
- Bu komisyon tarafından hazırlanan ve 13 Aralık 1972 tarihinde GSB'ye sunulan "Sporcu İçin Sosyal Güvenlikler Hakkında Rapor"un amacı şu şekilde belirtilmiştir:
- ***"Sportif faaliyetin başlıca unsuru olan sporcu, belirli bir nitelik ve düzeye ulaşmışsa, onun spor sahasında çalışmalarının teşvik edilmesi yanında, kendisinin olanaklar ölçüsünde himaye olunması suretiyle, ülkemizi temsil edecek bu sporcuya sosyal yaşantılarında da yardım ve güvenlik sağlanması, amaç olarak ele alınmıştır."***
- **GÖRÜŞ ve TEKLİFLER:**
 - Sporcuya iş sağlanması
 - Burslar
 - Sporcuyu spor yöneticiliğine yöneltme

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

B - Sporcu Sağlığı Hakkında Rapor

- Gençlik ve Spor Bakanlığının 26 Ağustos 1972 tarihli genelgesi doğrultusunda 13.12.1972 tarihinde GSB'ye sunulan 4 no'lu, "Sporcuların Sigortası, Sağlığı, Çalışma ve Yaşama Şartlarının Geliştirilmesi ve Güvenlik Altına Alınması İle İlgili Tedbirlerin Araştırılması Komisyonu"nun hazırladığı "Sporcu Sağlığı Hakkında Rapor"un amacı şu şekilde belirtilmiştir:
- *"Günümüzün modern spor yönetiminin gereklerine uygun olarak; spor sağlığı işlerinin düzenlenmesi, gerekli kuruluşların vücuda getirilmesi ve etken spor sağlığı yöntemi ile sporla fizik ve moral güç kazandırılmak ve bu gücü daha artırılmak istenen kişinin spor yaptığı sürece, sporla ilişkili ve genel sağlığının – spor kazaları da dahil olmak üzere – korunması, spor yapmaya uygunluğunun gözetim altında bulundurulması amaçtır."*
- **GÖRÜŞ ve TEKLİFLER:**
- Spor sağlığı fonu
- Sporcuların ücretsiz tedavi edilmeleri

Sporda Sosyal Güvenliğin Türkiye'deki Gelişimi

C - Sporcuların Sosyal Güvenliği (Sosyal ve Kazaya Karşı Sigorta) Hakkında Rapor

- Gençlik ve Spor Bakanlığı Tarafından 26 Ağustos 1972 tarihli genelgeye bağlı olarak, "Sporcuların Sigortası, Sağlığı, Çalışma ve Yaşama Şartlarının Geliştirilmesi ve Güvenlik Altına Alınması İle İlgili Tedbirlerin Araştırılması Komisyonu" tarafından hazırlanıp 17 Şubat 1972 tarihinde GSB'ye sunulan bu raporun amacı şu şekilde ortaya konulmuştur:
- ***"Sporu yöneten devletin, bazıları yasal nitelikte olan destek, teşvik görevlerinin yerine getirilmesi, daha etken kılınması suretiyle, sporculara ve spor yöneticilerine, sosyal ve spor yaşamlarında bazı sosyal güvenlikler sağlanması, zamanla bir sosyal güvenlik sisteminin bütünlenmesi hususunda komisyonumuzca önerilmiş bulunan tedbirlerden; onları günün ve geleceğin kişisel bazı sosyal uğraşı ve endişelerinden uzaklaştırarak, sportif amaç ve hedeflerine daha yoğun bir yönelim ve ilgi ortamı içinde bulunabilme olanağına kavuşturacak ve sosyal sigorta yoluyla özellikle spor kazaları riskine karşı garanti altında bulundurmaya amaçlanmıştır."***
- Spor sağlığı fonu
- Sporcuların ücretsiz tedavi edilmeleri